

گزارش

«شرق» تست موشکی جدید ایران به موازات معادلات دیپلماتیک را واکاوی می‌کند

پیام بدون صدای تهران

مهدی بازارگان: درحالی‌که شاهد افزایش فشارهای غرب به ایران هستیم، تهران به این نتیجه رسیده که انعطاف بی‌وقفه‌اش در برابر خواسته‌های غرب فقط وسیله‌ای برای زیاده‌خواهی بوده است. اکنون، در واپسین روزهای مانده به بازگشت قطع‌نامه‌های شورای امنیت، ایران تغییر پارادایم نظامی-امنیتی را به عنوان راهبرد غالب برگزیده است. راهبردی که در

آن نه‌تنها خواستار قدرت بازدارنده و تهدیدهای متقابل است، بلکه عملا با نمایش توان نظامی و امنیتی پیام‌هایی روشن به رقبایان ارسال می‌کند. مشارکت ایران در رزمایش مشترک «زایباد ۲۰۲۵» با روسیه و بلاروس در مرزهای شرقی اروپا هفته گذشته واکتون مشاهده شیء نورانی در آسمان چند استان که حکایت از تست موشکی جدید دارد، هر دو نشان‌دهنده این است که تهران آمادگی دارد که موازنه تهدید را به موازنه وحشت بدل کند. چنین الگوهایی بیشتر حاکی از آن هستند که تهران در پی ارسال یک پیام مناسب در زمانی مناسب است؛ اینکه انعطاف به مرز خود رسیده است. دیدن نور عجیب و ناشناس در آسمان استان‌هایی مثل گلستان، سمنان، خراسان رضوی، اصفهان و خراسان جنوبی که برخی آن را به آزمایش سامانه‌های موشکی داخلی یا تست میدانی سیاه نسبت داده‌اند، درست در زمانی اتفاق افتاده که غرب بر فعال‌سازی مکانیسم ماشه تأکید دارد. این هم‌گامی و هم‌زمانی بین تحرکات نظامی، رسانه‌ای و فشارهای دیپلماتیک نشان می‌دهد تهران در کنار حفظ خطوط قرمز هسته‌ای، مایل است ظرفیت‌های امنیتی خود را به رخ بکشد تا اهرم فشار در مذاکرات را حفظ کند. این استراتژی جدید ایران، اگرچه می‌تواند با ریسک و تبعات خاص خود همراه باشد، اما در عین حال ممکن است فرصتی برای جلوگیری از منازعه دوباره و ماجراجویی‌های بعدی دشمنان ایجاد کند؛ البته نه از موضع تسلیم، بلکه با وضعیتی تهاجمی‌تر که نشان دهد ایران دیگر امکان زیاده‌گشی و فشار بی‌پایان را نمی‌پذیرد.

دیده‌شدن شیء نورانی و اعلام مقامات

عصر روز پنجشنبه مردم در استان‌های گلستان، سمنان، غرب خراسان رضوی، شمال اصفهان و خراسان جنوبی شاهد نور درخشانی در آسمان بودند که مسئولان محلی آن را آزمایش موشکی داخلی اعلام کردند. به نوشته تسنیم، مهدی آقا‌براری، معاون سیاسی-امنیتی استانداری سمنان، به‌طور مشخص گفت که منشا این نور، تست سامانه‌های دفاعی و موشکی داخلی بوده و جای نگرانی برای عموم مردم وجود ندارد. او افزود این اقدامات بخشی از برنامه‌های پیش‌بینی‌شده ارزیابی توان داخلی کشور است و در صورت نیاز، جزئیات بیشتر از سوی مراجع رسمی منتشر خواهد شد.

هم‌زمان، در گزارش جهان‌نیوز آمده است: «تصاویر جدیدی از تست موشکی ایران منتشر شده است. رد خاص موشک در آسمان که به نظر می‌رسد برای اولین بار در جهان دیده می‌شود و به‌نوعی تپنده‌بودن آن باعث شده گمانه‌زنی‌هایی درباره برد و سرعت آن مطرح شود و برخی آن را اولین قاره‌پیمای ایران معرفی کنند. اما آنچه به‌طور قطعی از پیشرفت پیشران‌های ایرانی می‌دانیم، آن است که پس از رونمایی صنایع دفاعی کشور از خرمشهر با پیشران سوخت مایع پیشرفته ارون‌د در سال ۹۵، اخیرا از تکنولوژی پیشران RD-250 نیز رونمایی شده؛ موتور سوخوش مایعی که ۸۰ تا ۹۰ تن رانش (چیزی معادل دو برابر رانش شهاب ۳) ایجاد کرده و موتور یهینه است». آن‌طور که این رسانه می‌گوید، طبق اطلاعات و گمانه‌هایی که منتشر شده است، این پیشران برای موشک‌های قاره‌پیمّا طراحی شده بود و نمونه مشابه آن در قاره‌پیمای روسی و چینی دیده شده و اگر روی موشکی دهمرحله‌ای اجرا شود، حداقل بردی معادل ۱۰ هزار کیلومتر و با قابلیت حمل چند تن سر جنگی و سرعتی غیرقابل رهگیری خواهد داشت. این تست در حالی صورت گرفت که اخیراً وزیر خارجه آمریکا در اظهارنظری مداخله‌گرانه گفته بود ایران نباید موشک‌های کوتاه‌برد داشته باشد.

پیام‌های پشت صحنه: موازنه تهدید در عمل

همان‌طور که اخبار رسمی تأکید می‌کنند، دیدن نور در آسمان استان‌ها فقط یک تست سامانه نظامی بوده است، اما معنای آن فراتر از یک عملیات فنی است. از نگاه تحلیلگران، تهران با این نمایش قصد دارد پیامی روشن ارسال کند: «اگر فشار غربی‌ها و تأکید بر ماشه قابل قبول نباشد، ایران آماده است نشان دهد که نه تسلیم می‌شود و نه امکان فشار بی‌پایان را خواهد پذیرفت». این نمایش‌ها همراه با رزمایش‌ها، تمرین‌ها و آزمایش‌هایی است که نشان می‌دهند ایران در حال تقویت توانایی‌هایی است که پیش‌تر شاید کمتر ابراز می‌کرد.

در این چارچوب، برداشت از رسانه‌ها و اظهارات مقامات محلی آن است که تست‌های موشکی و سامانه‌های جدید دفاعی نه صرفاً برای نمایش قدرت نظامی، بلکه برای تقویت بازدارندگی و هشدار به طرف مقابل است. وقتی مردم در استان‌های متعددی نور را در آسمان می‌بینند و مسئولان تأکید می‌کنند که برنامه معمولی است، هم‌زمان این واقعیت وجود دارد که غرب نگرانی‌های امنیتی را به‌صراحت مطرح می‌کند و از ایران مطالبه اجرای تعهدات پروتکلی هسته‌ای و توقف فعالیت‌هایی را که ممکن است منجر به فعال‌شدن ماشه شود، دارد.

آمادگی برای ماجراجویی‌های دوباره بی‌بی

از نگاه تهران، شرایط کنونی دیگر صرفاً مناقشه‌ای بر سر تعهدات هسته‌ای نیست، بلکه به نقطه‌ای رسیده که امنیت ملی و موازنه قدرت در منطقه را تحت تأثیر قرار می‌دهد. اینجاست که مفهوم «موازنه تهدید» و حتی «موازنه وحشت» دوباره در استراتژی امنیتی ایران برجسته می‌شود؛ به‌ویژه آنکه برخی کارشناسان معتقدند پس از بازگشت احتمالی تحریم‌ها و احیای قطع‌نامه‌های شورای امنیت، سناریوی تجاوز دوباره اسرائیل یا ماجراجویی‌های تازه تانیا‌هو دور از ذهن نخواهد بود. چنین احتمالی برای تهران به‌وضوح پیامی دارد که بازگشت به اصل موازنه و ایجاد بازدارندگی فعال دیگر یک انتخاب صرف نیست، بلکه ضرورتی امنیتی است که باید در قالب نمایش قدرت، آزمایش سامانه‌های موشکی و رزمایش‌های مشترک با قدرت‌های بزرگ دنبال شود. به همین دلیل است که نمایش قدرت موشکی، چه در قالب تست‌های داخلی و چه در رزمایش‌های بین‌المللی مانند زایباد ۲۰۲۵، بیش از آنکه صرفاً اقدامی نظامی باشد، حامل پیام‌های سیاسی و امنیتی است. تهران می‌خواهد نشان دهد که در برابر فشارهای غرب نه‌تنها متغفل نخواهد بود، بلکه آماده است با ابزارهای بازدارنده و راهبردهای موازنه‌ساز، معادلات قدرت را به‌گونه‌ای تغییر دهد که طرف مقابل ناگزیر به بازنگری در محاسبات خود شود.

نقیسه زارع‌کهن: درحالی‌که چشم‌ها به شورای امنیت سازمان ملل دوخته شده بود، روز گذشته قطع‌نامه‌ای که هدف آن لغو دائمی تحریم‌های سازمان ملل علیه ایران بود، با شکست مواجه شد. این پیش‌نویس که توسط کره جنوبی -در مقام رئیس دوره‌ای شورا- ارائه شده بود، فقط چهار رأی مثبت کسب کرد؛ درحالی‌که ۹ کشور رأی منفی و دو کشور نیز رأی ممتنع دادند. به این ترتیب، قطع‌نامه‌ای که می‌توانست پرونده تحریم‌های فصل‌هفتمی علیه ایران را برای همیشه ببندد، حتی به آستانه تصویب نیز نرسید.

اروپا؛ میان دیپلماسی و فشار

شکست این قطع‌نامه در شرایطی رخ داد که مطابق برنامه از پیش‌تعیین‌شده در متن برجام و قطع‌نامه ۲۲۳۱، انتظار می‌رفت شورا -حتی در صورت اختلاف‌نظر- اقدام به رأی‌گیری درباره لغو نهایی تحریم‌ها کند. اما با تلاش سه کشور اروپایی برای فعال‌سازی مکانیسم بازگشت خودکار تحریم‌ها (اسنپ‌بک)، عملاً فضای شورا به سمت افزایش تنش سوق پیدا کرد. به بیان دقیق‌تر، از ابتدا نیز شانس تصویب این قطع‌نامه پایین بود و رأی‌گیری صرفاً جنبه تشریفاتی داشت. اکنون درصورتی‌که تا پنجم مهرماه توافق جدیدی میان ایران و طرف اروپایی حاصل نشود، حتی امکان تعلیق شش‌ماهه تحریم‌ها نیز از بین خواهد رفت؛ موضوعی که به معنای بازگشت کامل تحریم‌های سازمان ملل علیه ایران در قالب قطع‌نامه‌های قبلی خواهد بود؛ تحریم‌هایی که طبق توافق هسته‌ای ۲۰۱۵ تعلیق شده بودند.

ناکامی قطع‌نامه کره جنوبی برای لغو تحریم‌ها علیه ایران در شورای امنیت

مأموریت ناتمام برای رفع تحریم

نبرد روایت‌ها؛ از ادعای «تهدید» تا تأکید بر «حق قانونی»

نشست شورای امنیت بار دیگر میدان نبرد روایت‌های متضاد بود. نماینده انگلیس با تأکید بر آنکه اقدام سه کشور اروپایی برای فعال‌سازی اسنپ‌بک قانونی و مطابق با قطع‌نامه ۲۲۳۱ است، از تصمیم اروپا دفاع کرد. نماینده فرانسه نیز با لحنی تندتر، از اقدامات هسته‌ای ایران انتقاد کرد و گفت: «ایران تا ۴۸ برابر سطح مجاز، اورانیوم غنی‌سازی کرده است. نظام عدم اشاعه در معرض خطر قرار گرفته و این وضعیت قابل ادامه نیست».

بااین‌حال، این موضع‌گیری‌ها یک‌سویه نماند. نماینده روسیه در شورای امنیت، فعال‌سازی مکانیسم ماشه را فاقد هرگونه وجهات حقوقی دانست و تأکید کرد: «هیچ‌کدام از طرف‌های برجام حق بازگرداندن تحریم‌های سازمان ملل را ندارند و تلاش تروئیکای اروپایی بی‌پایه است». او افزود: «ما بازگشت تحریم‌ها را به رسمیت نمی‌شناسیم».

نماینده چین نیز با انتقادی صریح‌تر از آمریکا و برخی کشورهای غربی گفت: «اقدامات خصمانه علیه برنامه هسته‌ای ایران، به‌ویژه حمله به تأسیسات، شرایط را سخت‌تر کرده است. چین از تمدید لغو تحریم‌ها حمایت می‌کند و بازگشت به زنجیره تحریم‌ها را مردود می‌داند».

ایران و دیپلماسی؛ راه‌حلی که هنوز روی میز است

پیش از آغاز نشست، معاون سیاسی وزیر خارجه ایران،

«شرق» از تداوم حسن نیت دیپلماتیک تهران در مقابل زیاده‌خواهی اروپا گزارش می‌دهد

طمع تروئیکا

گره کور هسته‌ای در نیویورک باز می‌شود؟

نهادهای عالی کشور ارائه شد و ادعاهای مطرح‌شده از سوی اروپا هیچ‌گونه مبنای واقعی ندارد». عراقچی با ابراز تأسف از بی‌توجهی طرف‌های غربی به محتوای پیشنهادی ایران افزود: «این بسته می‌توانست در مدت چند روز اجرایی شود و از تشدید تنش جلوگیری کند، اما به‌جای بررسی منطقی، با فضاسازی‌های رسانه‌ای رد شد». او همچنین با استقیال از اذعان امانوئل مکرون، رئیس‌جمهور فرانسه، درباره معقول بودن پیشنهاد ایران، خطاب به مقامات اروپایی گفت: «زمان آن رسیده است که دیپلماسی را جایگزین تقابل کنند و شورای امنیت نیز باید در این مسیر نقش ایفا کند. زیرا تهران سهم خود را با امضای توافق قاهره و آغاز همکاری‌های جدید با آژانس بین‌المللی انرژی اتمی ایفا کرده است». وزیر خارجه در پایان خاطرنشان کرد: «ایران حاضر است در صورت وجود اراده واقعی از سوی اروپا و آمریکا، گام‌های بیشتری برای رسیدن به توافق بردارد. اما تهران نمی‌تواند تنها بازنگری باشد که مسئولیت کامل را به دوش می‌کشد، در حالی‌که طرف مقابل همچنان به زیاده‌خواهی‌های سیاسی و امنیتی ادامه می‌دهد».

مواضع متناقض مکرون و واکنش تهران

با وجود حسن‌نیت تهران، امانوئل مکرون، رئیس‌جمهور فرانسه، در گفت‌وگو با شبکه ۱۲ اسرائیل اعلام کرد فعال‌شدن مکانیزم اسنپ‌بک علیه ایران تقریباً قطعی است، زیرا به ادعای او: «آخرین نشانه‌ها از تهران نشان می‌دهد که ایران در این روند جدی نیست». با این حال، رئیس‌جمهوری فرانسه هم‌زمان اعتراف کرد بسته پیشنهادی عباس عراقچی پیشنهادی معقول و منطقی بوده است، هرچند در ادامه و با فرار رو به جلو مدعی شد: «ایران نتوانسته حمایت کامل ساختار سیاسی خود را برای اجرای آن جلب کند». مکرون در بخشی از گفت‌وگوی خود با شبکه ۱۲ اسرائیل ضمن اذعان به گره‌زدن موضوعات غیرهسته‌ای به تصمیم اروپا برای فعال‌سازی مکانیسم ماشه که اقدامی غیرقانونی است، تصریح کرد: «هرگز تهدید بمب هسته‌ای، موشک‌های بالستیک یا اقدامات مخرب ایران در منطقه را دست‌کم نگرفته‌ایم». این مواضع متناقض مکرون، واکنش مقامات کشورمان را برانگیخت. اسماعیل بقایی، سخنگوی وزارت امور خارجه، در پاسخ به این اظهارات نوشت: «چرا رئیس‌جمهور فرانسه برای رد پیشنهادی که خود آن را منطقی می‌داند، رسانه اسرائیلی را انتخاب کرد و هم‌زمان به افکار عمومی این پیام را داد که اسنپ‌بک قطعی است؟ آیا این همان دیپلماسی متوازن مورد ادعای اروپا است؟». او تأکید کرد اروپا نمی‌تواند از یک سو ابتکار ایران را معقول بداند و از سوی دیگر با فرار به جلو تهران را به جدیت‌نداشتن متهم کند.

عراقچی نیز در بیانیه‌ای جداگانه ضمن استقبال از اذعان مکرون درباره معقول بودن طرح ایران تصریح کرده بود: «اینکه فرانسه و تروئیکای اروپایی به‌جای ورود جدی به محتوای طرح، بهانه‌تراشی‌های سیاسی می‌کنند، نشان می‌دهد آنها به‌جای حل بحران، به دنبال مدیریت تقابلی آن هستند». سکادر دیپلماسی ایران افزود: «تهران با امضای توافق با آژانس و ارائه این بسته، دو گام مهم و سازنده برداشته است، اما اگر اروپا و آمریکا همچنان در چارچوب منافع واشگتن و تل‌آویو حرکت کنند، فرصت‌های دیپلماتیک یکی پس از دیگری از بین خواهد رفت».

سعید خطیب‌زاده، معاون وزیر امور خارجه ایران، نیز در ژنو به تصمیم تروئیکای اروپا برای بازگرداندن تحریم‌های سازمان ملل تا پایان ماه در صورت برآورده‌شدن شروطشان واکنش نشان داد و هشدار داد شکست دیپلماسی می‌تواند اوضاع را به سطحی پیش‌بینی‌پذیر برساند. او تأکید کرد اگر اروپا این مسیر را ادامه دهد، مسئول پیامدهای خطرناک آن خواهد بود. خطیب‌زاده همچنین تصریح کرد که دسترسی آژانس بین‌المللی انرژی اتمی به تأسیسات هسته‌ای ایران فقط پس از حل‌وفصل تنش‌های فعلی امکان‌پذیر است و حملات اخیر به تأسیسات هسته‌ای ایران واقعیت‌های میدانی را تغییر داده است. مقامات همچنین تأکید کردند که پاریس و دیگر پایتخت‌های اروپایی باید درک کنند که فعال‌شدن اسنپ‌بک نه‌تنها بحران هسته‌ای، بلکه کل مناسبات امنیتی منطقه را وارد

مرحله‌ای جدید خواهد کرد؛ مرحله‌ای که می‌تواند تبعات پیش‌بینی‌پذیری برای همه طرف‌ها به همراه داشته باشد. به‌همین‌دلیل و به گفته تحلیلگران، سخنان مکرون عملاً شکاف میان مواضع اروپا را عیان کرد: «از یک سو پذیرش منطقی بودن ابتکار ایران و از سوی دیگر، تأکید بر بازگشت تحریم‌ها به عنوان یک ابزار فشار».

خبر

نگاه حجت‌الاسلام ناطق‌نوری در دورهمی چهره‌های سیاسی: توصیه‌ها برای اصلاح امور کشور با بی‌توجهی روبه‌رو می‌شود

روز پنجشنبه ۲۷ شهریور، جمعی از چهره‌های برجسته سیاسی و روحانی کشور در منزل غلامحسین کرباسچی گردهم آمدند. به گزارش هم‌میهن، در این نشست که آقایان مهدی کربوی، علی‌اکبر ناطق‌نوری، سیدمحمد خاتمی، عبدالله نوری، مسیح مهاجری و چند نفر دیگر از شخصیت‌های سیاسی و روحانی حضور داشتند، مهدی کربوی با یادآوری خاطرات مبارزات پیش از انقلاب، انتخابات سال ۸۸ و دوران حصر خود، نگرانی عمیق خود را نسبت به شرایط کنونی کشور ابراز کرد. مسیح مهاجری در این جلسه با مطرح‌کردن پرسش‌هایی درباره راه‌های کمک به عبور کشور از مشکلات موجود، بر ضرورت فعالیت بیشتر نمایندگان حاضر در مجلس تأکید کرد. در پایان نشست، سیدمحمد خاتمی با تقدیر از تلاش‌های مهدی کربوی در دوران قبل و بعد از انقلاب، او را به عنوان یکی از سرمایه‌های ارزشمند کشور معرفی کرد. اما علی‌اکبر ناطق‌نوری حاضر به شکستن سکوت خود نشد و ظاهراً معتقد بود توصیه‌ها برای اصلاح امور کشور با بی‌توجهی روبه‌رو می‌شود.

مخبر: توسل به فشار به‌جای دیپلماسی، تهدید صلح جهانی است

مشاور و دستیار رهبری انقلاب با تأکید بر اینکه «توسل به فشار به‌جای دیپلماسی سازنده، غیرقانونی و تهدیدی برای صلح جهانی است»، گفت: ایران بی‌امدیریت هوشمندانه تحریم‌ها، چالش‌های جدید را به فرصت تبدیل خواهد کرد. محمد مخبر در حساب کاربری خود در شبکه اجتماعی ایکس نوشت: «اسنپ‌بک در حالی بدون لحاظ موازین حقوقی در شورای امنیت مطرح می‌شود که تحریم‌های فعلی آمریکا چند برابر تحریم‌های مندرج در برجام است. توسل به فشار به‌جای دیپلماسی سازنده، غیرقانونی و تهدیدی برای صلح جهانی است. ایران با مدیریت هوشمندانه تحریم‌ها، چالش‌های جدید را هم به فرصت تبدیل خواهد کرد».

حاج علی‌اکبری: ملت ما فریب بازی روانی اسنپ‌بک را نخواهد خورد

امام‌جمعه موقت تهران گفت: اگرچه دستگاه دیپلماسی ما وظیفه‌اش را انجام می‌دهد، ولی بعد از عبور از آن تحریم‌های به قول خودشان فلج‌کننده، اسنپ‌بک بیشتر اثر روانی دارد و یک بازی است و ملت ما فریب نخواهد خورد. به گزارش ایسنا، حجت‌الاسلام محمدجواد حاج علی‌اکبری در خطبه دوم این هفته نماز جمعه تهران گفت: ما هم به پهلوانان رشیدی که افتخار آفریدند، دل ملت ایران و قلب رهبر عزیزمان را شاد کردند، خدای می‌گویم. آفرین بر شما که قهرمان جهان شدید، اما مهم‌تر از قهرمانی شما در جهان، رفتار شایسته و برمهانی شما بود.

به وجود قهرمانان عزیزان مان افتخار می‌کنیم

او افزود: الحمدالله این افتخارات، پشت سر هم است، اما متأسفانه عادی شده و خوب تجلیل و تکریم نمی‌کنیم. مرتب این جوانان عزیز در عرصه‌های مختلف افتخار می‌آفرینند. اینها را باید گفت و افتخار کرد. ما به وجود این عزیزان مان افتخار می‌کنیم. خطیب موقت نماز جمعه تهران با اشاره به هفته فاع مقدس گفت: دفاع مقدس گنج بی‌پایان از ارزش‌های مملتی‌مان است. ملت ایران قرار داد، ملت عزیز ما می‌تواند تمام تاریخ خودش را با گنجینه فرهنگ دفاع مقدس بسازد. شهیدان، مجاهدان، خانواده‌های شهیدان، آزادگان و جانبازان میراثی ساختند که از اختیار ما قرار دادند. ان‌الله ما بهین دست‌پرمان شهیدان، مجاهدان مان و سرداران رشید، ملت ایران این راه را ادامه خواهد داد. او افزود: نتیجه دفاع مقدس اول در «دفاع مقدس دوم» دریافت شد که آن‌هم پیروزی بسیار بزرگ، باشکوه و مثال‌زدنی ملت ایران در برابر استکبار جهانی است. ملت‌هایی که در دفاع مقدس اول برای نابودی ملت ایران و زمین‌گیرکردن انقلاب اسلامی به میدان آمده بودند، دوباره این‌سری آمدند و سک هارشان را جلو انداختند و بعد خود «ابرنگبت» به میدان آمد و فتنه‌پلیج و مجاله شد؛ همان‌طور که در کشتی اخیر، جوان رشید ما آمریکایی را به خاک مالید. ملت عزیز ما هم در این رویارویی، این کنده‌لات دنیا را به خاک مالید و آن پیروزی بزرگ نصیب ما شد.